

ПРОГРАМА **запобігання утворенню та управління відходами міста Черкаси** **на 2023-2026 роки**

1. ВСТУП

Проблеми, що мають місце у сфері управління побутовими відходами, потребують невідкладного розв'язання та фінансування заходів як на державному, так і на місцевому рівні. Питання інвестування цієї сфери повинне вирішуватися комплексно за рахунок усіх можливих джерел фінансування (державний і місцеві бюджети, кошти підприємств (за їх згодою), які забезпечують санітарне очищення населених пунктів).

Під управлінням побутовими відходами розуміється комплекс заходів із збирання, перевезення, оброблення (відновлення, у тому числі сортування, та видалення) відходів, включаючи нагляд за такими операціями та подальший догляд за об'єктами видалення відходів. Основними принципами у сфері управління відходами є запобігання їх утворення, а також уникнення, зменшення або усунення негативного впливу відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище, забезпечення ощадливого використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обґрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства щодо утворення та використання відходів з метою забезпечення його сталого розвитку.

Ця Програма спрямована на поліпшення стану благоустрою міста Черкаси, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародно – технічної допомоги.

2. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Метою Програми є координація дій органів всіх гілок місцевої влади, суб'єктів господарювання та активізація населення для створення умов, що сприятимуть забезпеченню повного збирання, перевезення, оброблення (відновлення, у тому числі сортування, та видалення) відходів та обмеження їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини для забезпечення реалізації національної стратегії управління відходами.

Для досягнення цієї мети передбачається розв'язати такі основні завдання:

- придбання нової сучасної сміттєзбиральної та іншої спеціальної техніки;
- забезпечення населення міста належною кількістю контейнерів для збору побутових відходів;
- зменшення обсягів захоронення побутових відходів шляхом упровадження нових сучасних високоефективних методів їх збирання, перевезення та оброблення;
- забезпечення організації контролю за діючими та закритими полігонами побутових відходів для запобігання шкідливому впливу на довкілля та здоров'я людини, рекультивацію земельних ділянок після закриття полігонів;
- створення умов для ефективного використання побутових відходів як енергоресурсу;
- впровадження механізованого сортування побутових відходів з вилученням ресурсоцінних компонентів;
- підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню.

Розв'язати основні завдання можливо шляхом:

- здійснення контролю за населенням щодо недопущення утворення стихійних сміттєзвалищ та самовільного вивезення, спалювання та утилізації твердих побутових відходів;
- посилення роботи з населенням по укладанню договорів на вивезення ТПВ;
- ліквідація несанкціонованих стихійних сміттєзвалищ;
- проведення систематичних реконструкцій діючого полігону твердих побутових відходів;
- впровадження нової системи збору великогабаритних відходів;
- безперебійне надання послуг з вивезення рідких побутових відходів пільговим категоріям громадян;
- облаштування контейнерних майданчиків з твердим покриттям та накриттям;
- придбання металевих та пластикових контейнерів для збору побутових відходів об'ємом 0,24 та 1,1 м.куб.;
- впровадження новітніх технологій щодо роздільного збирання ТПВ;
- впровадження ієрархії управління відходами (запобігання утворенню відходів, підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу, відновлення відходів (у тому числі виробництва енергії), видалення відходів.

3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СФЕРИ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ МІСТА

Черкаси – місто, обласний центр в Україні, промисловий центр Центрального економічного району, значний культурний та освітній

осередок. Черкаси розташовані на правому березі Кременчуцького водосховища, створеного у середній течії Дніпра. Адміністративно місто поділяється на 2 міських райони — Придніпровський та Соснівський.

На замовлення Черкаської міської ради спеціалізованим підприємством ТОВ «АТОН Інжиніринг» розроблено та затверджено рішенням виконавчого комітету Черкаської міської ради від 17.08.2018 року №703 Схему санітарного очищення міста Черкаси. Даним документом передбачено здійснення ряду заходів, реалізація яких повністю вирішить питання поводження з побутовими відходами в місті.

За результатами конкурсних торгів, в місті Черкаси, визначено спеціалізоване підприємство, що опікується вивезенням та захороненням побутових відходів – Комунальне підприємство «Черкаська служба чистоти» Черкаської міської ради.

Обсяг надання послуг з вивезення відходів розраховується на підставі діючих норм або по фактичному накопиченню відходів за заявкою споживача.

Норма – це кількісний показник споживання послуг з вивезення побутових відходів, які утворюються на одну розрахункову одиницю (на одного мешканця, одне місце в готелі, гуртожитку, перукарні та ін., 1 м² торгівельної та складської площі, вокзалів, автостоянок тощо) за одиницю часу. Норми надання послуг з вивезення побутових відходів визначаються шляхом проведення вимірювання кількості побутових відходів, що утворюється за одиницю часу: а) за двома джерелами їх утворення: - житлові будинки (багатоквартирні та одноквартирні), - підприємства, установи та організації, б) окремо для фізичних осіб, що проживають: - у будинках з наявністю всіх видів благоустрою (центрального опалення, водопостачання, каналізації, газопостачання), - у будинках, в яких відсутній один або два види благоустрою (центральне опалення, водопостачання, каналізація). Дані норми переглядаються один раз на п'ять років. Якщо норми не затверджено органом місцевого самоврядування, застосовують мінімальні норми, передбачені постановою КМУ від 10.12.2008 № 1070.

Збирання відходів здійснюється шляхом встановлення на обслуговуваній території контейнерів для побутових відходів, своєчасного прибирання прибудинкової території та нагляду за її санітарним станом, вивезення відходів згідно зі встановленим графіком та контролю за його дотриманням, забезпечення вільного під'їзду до контейнерних майданчиків, утримання у справному стані контейнерів, миття контейнерів за допомогою спецобладнання, проведення серед населення широкої роз'яснювальної роботи щодо дотримання чистоти.

Накопичення побутових відходів значною мірою залежить від погодних умов, сезону року, ступеня благоустрою житлових будинків, рівня життя населення тощо.

4. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ.

Благоустрій на зонах загального користування та на вулицях міста виконується згідно з вимогами Правил благоустрою міста Черкаси, затверджених рішенням Черкаської міської ради від 11.11.2008 № 4-688 та Схеми санітарного очищення м. Черкаси.

Загальна потреба у коштах, що необхідні для виконання заходів передбачених операційною ціллю визначено у таблиці:

№ з/п	Найменування статті витрат	Орієнтовна вартість, тис. грн.	в т.ч.: в розрізі років			
			2023	2024	2025	2026
1	Збір, переробка та утилізація відходів	78 083,40	15 637,40	17 983,01	20 680,46	23 782,53
2	Утримання в належному санітарному стані територій, прилеглих до контейнерних майданчиків	35 315,65	7 072,50	8 133,38	9 353,38	10 756,39
Всього:		113 399,05	22 709,90	26 116,39	30 033,84	34 538,92

5. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ.

Джерелом фінансування заходів, передбачених цією Програмою, можуть бути надходження загального та спеціального фондів (бюджету розвитку та міських цільових фондів) бюджету міської територіальної громади, кошти Державного бюджету України, інших місцевих бюджетів у вигляді цільових та інших трансфертів (субвенцій, дотацій тощо). Фінансування Програми проводиться в межах асигнувань, затверджених рішенням про бюджет міської територіальної громади на відповідний рік, по загальному та спеціальному фондах і може здійснюватись в межах діючого бюджетного законодавства по кодах програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету.

Відповідальним виконавцем заходів Програми визначити департамент дорожньо-транспортної інфраструктури, виконавцями заходів Програми відповідно до встановлених повноважень також можуть бути інші структурні підрозділи Черкаської міської ради. Виконання заходів Програми здійснюється по головним розпорядникам коштів в межах бюджетних призначень встановлених рішенням міської ради про бюджет Черкаської міської територіальної громади на відповідний рік.

Також заходи Програми в межах чинного законодавства можуть фінансуватись за рахунок залучених (на умовах повернення) коштів, в тому числі кредитів, запозичень тощо.

Крім того, фінансовим ресурсом реалізації заходів по Програмі можуть бути інвестиційні ресурси – добровільні внески підприємств, установ, організацій та фізичних осіб, зокрема шляхом створення відповідних цільових фондів, а також інші джерела, що не заборонені нормами діючих нормативно-правових актів.

6. КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ.

Координація діяльності та систематичний контроль за виконанням передбачених Програмою заходів покладається на департамент дорожньо-транспортної інфраструктури та екології Черкаської міської ради.

Відповідальні виконавці Програми в процесі виконання Програми забезпечують контроль за реалізацією завдань і заходів, цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідної Програми у межах визначених бюджетних призначень.

Оцінка ефективності Програми здійснюється на підставі аналізу результативних показників, а також інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах та звітах про виконання паспортів Програми.

Результати оцінки ефективності програми, у тому числі висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проекту бюджету на плановий бюджетний період та до прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації заходів Програми.

Узагальнену інформацію про хід виконання заходів Програми за попередній рік департамент дорожньо-транспортної інфраструктури та екології Черкаської міської ради надає департаменту фінансової політики Черкаської міської ради.

7. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація заходів Програми, в разі повноцінного фінансування, дасть змогу досягти наступних результатів:

- зменшити шкідливий вплив побутових відходів на навколишнє середовище та здоров'я людини;
- створити умови для очищення міста від побутових відходів;
- зменшити обсяги утворення та видалення побутових відходів;
- завдяки впровадженню та популяризації роздільного збирання побутових відходів – вилучати корисні компоненти відходів, що мають ресурсну цінність, здійснювати відновлення відходів, утворенню яких не вдалося запобігти, забезпечуючи підготовку відходів до повторного використання, рециклінгу або проведення інших операцій з відновлення, включаючи виробництво енергії;
- упровадити нові технології у сфері управління побутовими відходами;
- поліпшити якість обслуговування населення у сфері управління побутовими відходами;
- поліпшити якість обслуговування населення у сфері вивезення рідких побутових відходів;
- здійснити безпечне захоронення відходів на полігоні ТПВ;
- перетворення сфери управління побутовими відходами на самоокупну та рентабельну галузь;

- зняти залежність міста від роботи приватних підприємств в частини збору та вивезення побутових відходів.

8. ПОКАЗНИКИ

Програми запобігання утворенню та управління відходами міста Черкаси на 2023-2026 роки

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	2023	2024	2025	2026
1	затрат					
	Обсяг видатків утримання в належному санітарному стані територій, прилеглих до контейнерних майданчиків	тис. грн.	7 072,50	8 133,38	9 353,38	10 756,39
	Потреба у наданні послуг з утримання в належному санітарному стані територій, прилеглих до контейнерних майданчиків (тис.куб.м.)	од.	52	52	52	52
	Загальний обсяг видатків на збір, переробку та утилізацію відходів	тис. грн.	15 637,40	17 983,01	20 680,46	23 782,53
	Обсяг потужностей	куб.м.	300 000	300 000	300 000	300 000
	Загальний обсяг зібраних відходів	куб.м.	150 000	150 000	150 000	150 000
2	продукту					
	Запланований обсяг надання послуг з утримання в належному санітарному стані територій, прилеглих до контейнерних майданчиків (тис.куб.м.)	од.	52	52	52	52
	Обсяг відходів, що планується переробити	куб.м.	80 000,0	90 000,0	100 000,0	110 000,0
3	ефективності					
	Середня вартість надання послуг з утримання в належному санітарному стані територій, прилеглих до контейнерних майданчиків (за 1 куб.м)	грн.	136,01	156,41	179,87	206,85
	Середня вартість збору, переробки та утилізації 1 куб. м. відходів	грн.	195,47	199,81	206,80	216,20
4	якості					
	Рівень забезпечення чистоти територій, прилеглих до контейнерних майданчиків	відс.	100,0	100,0	100,0	100,0
	Коефіцієнт завантаженості потужностей	відс.	50,0	50,0	50,0	50,0
	Рівень переробки зібраних відходів	відс.	53,3	60,0	66,7	73,3